

Список використаних джерел

1. Кирилюк О. Українські національна ідентичність, національна пам'ять та національна резистентність. *Збірник наукових праць за матеріалами всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Тоталітаризм як система знищення національної пам'яті»* (11–12 червня 2020 р.). Львів : Друкарня Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, 2020. С. 226–229.
2. Козловець М. А. Ідентичність: поняття, структура і типи. Житомир, 2011. 9 с.
3. Милана Литвиненко «Розквіт». Artist Talk Let The body speak. URL : https://www.youtube.com/watch?v=IVPbhr5_kEM&t=16s (дата звернення 23.02.2024).
4. Олена Сілайчева «Готові до битви та прийняття долі». Artist Talk Let The body speak. URL : https://www.youtube.com/watch?v=Efnr6T_nQaY (дата звернення 25.02.2024).
5. Проект «Говори тілом». URL : <https://culture-trend.com/2023/10/20/proiekt-hovory-tilom/>. (дата звернення 23.02.2024).
6. Тетяна Знамеровська, Катерина Погорелова «Сліди». Artist Talk Let The body speak. URL : <https://www.youtube.com/watch?v=CzcvKW9IGxM&t=243s> (дата звернення 12.02.2024).

Воляник Н.В.

спеціаліст вищої категорії, викладач методист
Комунального закладу Львівської обласної ради
«Бродівський фаховий педагогічний коледж імені Маркіяна
Шашкевича»

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ КЕРІВНИКІВ ХОРЕОГРАФІЧНИХ КОЛЕКТИВІВ ДО РОБОТИ В ІНКЛЮЗИВНИХ ГРУПАХ

Попри повномасштабну війну, блекаути, повітряні тривоги й психологічне виснаження Українська система освіти вистояла. Та, на жаль, всі ці фактори впливають на збільшення кількості дітей з особливими освітніми потребами.

За оперативними статистичними даними станом на 01.12.2023:

- кількість інклюзивних груп закладів дошкільної освіти - 6158, в них вихованців з особливими освітніми потребами – 11285,

- кількість інклюзивних класів закладів загальної середньої освіти – 29321, в них учнів з особливими освітніми потребами – 40354,
- кількість спеціальних класів ЗЗСО – 807, в них учнів з особливими освітніми потребами – 7044.

За останні п'ять років кількість учнів з особливими освітніми потребами в інклюзивних класах ЗЗСО збільшилась більш ніж удвічі [4].

Навчальний рік	Кількість учнів з ООП	Кількість інклюзивних класів
2019/2020	18643	13497
2020/2021	25078	18681
2021/2022	32686	23216
2022/2023	33861	24995
2023/2024 (оперативна інформація)	40354	29321

У сучасному світі дедалі гостріше постає проблема інклюзивного навчання, особливо у сфері мистецької освіти. Оскільки саме через мистецтво діти з особливими освітніми потребами найкраще пізнають світ.

У «Концепції інклюзивної мистецької освіти» сформовано стратегічну ціль – громадяни, незалежно від особливостей ментального, психічного та фізичного розвитку, мають рівні права і можливості на доступ до здобуття мистецької освіти і на одному рівні залучені до створення культурно-мистецького продукту [3].

Відповідно до Закону України «Про освіту», особа з особливими освітніми потребами – це особа, яка потребує додаткової постійної чи тимчасової підтримки в освітньому процесі з метою забезпечення її права на освіту [2].

Та під час проходження пробної практики на базі Центру дитячої та юнацької творчості м. Броди студентами 4 і 3 курсів спеціальності «Початкова освіта» з додатковою кваліфікацією «Керівник дитячого хореографічного колективу» ми зіткнулися з тим, що на заняттях Зразкової хореографічної студії «Вишиванка» у 1 класі займаються 3 дитини з особливими освітніми потребами. Якщо на навчанні у школі біля таких дітей є асистент, який допомагає дитині під час навчання, то в позашкільному закладі керівник гуртка залишається один з 3 інклюзивними та 17

нормотиповими дітьми. Аналізуючи статистичні дані Міністерства освіти на наступний рік, таких дітей буде ще більше. Отже, наші студенти зіштовхнуться з проблемою інклюзивного навчання в хореографічному гуртку зразу ж після закінчення коледжу.

Під час вивчення дисципліни «Методика роботи з дитячим хореографічним колективом» студенти вивчають особливості роботи з особами, які мають порушення зору, слуху, опорно-рухового апарата; хворобами нервової системи; затримкою психічного розвитку, інтелектуальними порушеннями, складними порушеннями мовлення (у тому числі з дислексією); іншими складними порушеннями розвитку (у тому числі з розладами спектру аутизму). Ми обговорюємо і проводимо практичні роботи щодо структури заняття, враховуючи особливості роботи з різними діагнозами. Під час проходження пробної практики ми вже маємо можливість впроваджувати ці знання.

З першого року навчання у коледжі, під час вивчення спецкурсу «Ритміка та хореографія» велика увага звертається на вивчення різноманітних форм роботи, які можна використати в роботі інклюзивної групи. Сьогодні поговоримо тільки про дві з них.

Крім традиційного ритмічного виховання на кожному занятті активно впроваджуємо логоритмічні вправи. Логоритміка - комплекс вправ, які дитина виконує за допомогою музики і віршів. Ці вправи дуже корисні для дітей.

Логоритміка сприяє розвитку: пам'яті (зорової, слухової і рухової), необхідно запам'ятати ритмічні малюнки, послідовність рухів, а також вірші; уваги - дитина вчиться концентрувати увагу і правильно її розподіляти; сприйняття - розвивається слухове сприйняття, так як рухи повинні збігатися з музикою і словесними інструкціями, які отримує учень; орієнтації в просторі. Вправи виховують швидкість і точну реакцію на зорові і слухові подразники.

Практика показала, що регулярні заняття логоритміки сприяють нормалізації мовлення дитини незалежно від виду мовного чи психічного порушення, формують позитивний емоційний настрій, а також вчать спілкуванню з однолітками [5].

Ще одна форма роботи з дітьми в інклюзивній групі – танцювальна терапія. Танцювально-рухова терапія (ТРТ) – унікальний метод роботи та корекції з усіма віковими групами. Кожна людина здатна проявити себе у танці, у руховій діяльності, адже танець для нас є природним засобом для спілкування. Важливо розуміти що при проведенні вправ танцювальної

терапії ми не вчимо дітей рухатися, не показуємо їм жодних рухів, а даємо їм можливість рухатися під музику так, як вони відчувають. Мета ТРТ: забезпечити базові потреби особистості; набути вміння висловлювати свої почуття невербально; покращити комунікацію; розвивати креативність, уяву, емпатію; зняти напругу; змінити стиль спілкування з людьми, які оточують; допомогти швидко створити атмосферу довіри.

ТРТ – це завжди гра + танцювальна імпровізація + запропонована тема. У такий спосіб ТРТ не вчить рухам і стилям, вона кожному допомагає знайти свій танець. Для дітей з особливими потребами заняття з ТРТ може допомогти їм відчути себе частиною групи, соціуму, дати можливість виразити та проявити себе. Найголовніше – створити безпечне середовище і дотримуватись правил проведення заняття з ТРТ [1].

Варіанти вправ: імітаційна ходьба; показати свій настрій; танець різних частин тіла; танці в підгрупах (як танцюють різні тварини, явища природи); дзеркало (один показує, а інші повторюють); креативні танці, імпровізація (танці тварин, комах, рослин, цифр, кольору, емоцій, стихій); скульптура; вправи на довіру; робота в парах.

Не можна розглядати кожний конкретний метод окремо від інших, тому на хореографічних заняттях потрібно використовувати сукупність методів, так як їх взаємозв'язок дозволяє досягти найвищого результату – розвивається інтерес дітей до хореографічного мистецтва, вони отримують задоволення від уроків, що викликає подальше бажання танцювати.

Отже, підсумовуючи вищесказане, можемо сказати, що впровадження інклюзивного навчання в мистецьку освіту, а саме в хореографію, надає дітям з особливими освітніми потребами можливість для всебічного гармонійного розвитку, а також формує відчуття рівності людей у суспільстві. Але для керівників гуртків, яких ми з вами готуємо, - це великий професійний виклик. Бо з такими дітьми важко працювати не тільки фізично, а й психологічно. Ми повинні навчити здобувачів освіти правильно підбирати методи та форми роботи на заняттях, спираючись на особливості роботи з дітьми певного діагнозу.

Список використаних джерел

1. Калініна Ю. Елементи танцювально – рухової терапії у роботі з дітьми дошкільного та молодшого шкільного віку: особливості використання. Всеосвіта: веб-сайт. URL: <https://vseosvita.ua/news/elementy-tantsiuvalno-rukhovoi-terapii-u-roboti-z-ditmy-doshkilnoho-ta-molodshoho-shkilnoho-viku-osoblyvosti-vykorystannia-41815.html> (дата звернення 22.03.2024)

2. Закон України про освіту: ВВР, 2017, №38-39, ст. 380. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 20.03.2024)
3. Концепція інклюзивної мистецької освіти. Наказ МКМС від 27.01.2020 № 339. URL: <https://www.dnmczkmo.org.ua/wp-content/uploads/2020/01/konczepczyia.pdf> (дата звернення: 20.03.2024)
4. Статистичні дані. Міністерство освіти і науки України: веб-сайт. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/inklyuzivne-navchannya/statistichni-dani> (дата звернення: 24.03.2024)
5. Що таке логоритміка. Dity in UA: веб-сай. URL: <https://dity.in.ua/statti/rozvitok-i-vikhovannya/scho-take-logoritmika-i-yaka-ii-korist-dlya-ditey> (дата звернення: 23.03.2024)

Васяк В.А.

доцент кафедри хореографічного мистецтва
Херсонського державного університету

ВИХОВАННЯ У ЮНАКІВ СЦЕНІЧНО-ВИКОНАВСЬКОЇ КУЛЬТУРИ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ТАНЦЮ

Програма навчання українського народно-сценічного танцю спрямована на фізичний розвиток танцівника, виховання здатності до координації рухів, розвиток витривалості та вправ у правильному диханні. Молоді танцюристи вдосконалюють технічні навички, засвоюють стилістичні риси української народної хореографії, її ідентичні елементи та культурні традиції. Вже з перших уроків, окрім технічної майстерності, гнучкості та силових якостей, формуються естетичні уподобання, глибокі художні відчуття та креативність у дітей підліткового віку.

Танцювальний образ передається не лише через безпосереднє відтворення, але й за допомогою асоціативних зв'язків. Достовірність та художність танцю залежать від змісту, танцювальної мови, а також від гармонії з мелодією, її характером, ритмом та темпом. Танець виражає духовність, побут, естетичні ідеали народу через специфічні форми народної хореографії. З часом народний танець став важливим засобом естетичного виховання в суспільстві.

Коли ми говоримо про культуру виконання танцю дітьми підліткового віку, ми маємо на увазі таке поєднання якостей, як емоційна виразність, музикальність, легкість рухів і довершеність танцювальної техніки.